

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je třeba přiložit ICC pravidla k rozhodčí doložce? Požadavky a praxe v českém právním prostředí

Rozhodčí řízení vedené podle Pravidel pro rozhodčí řízení Mezinárodní obchodní komory (dále jen „ICC“ a „Pravidla ICC“) a zajišťované Mezinárodním rozhodčím soudem ICC patří v současné době k nejvyhledávanějším pro svoji kvalitu a je jedno z nejznámějších napříč kontinenty. Využívají ho české společnosti i v rámci tzv. ryze vnitrostátních sporů. Nicméně je nejčastěji preferovanou volbou zejména tam, kde je obchodním partnerem české společnosti zahraniční společnost.

Již v minulosti jsme upozorňovali na velmi specifické ustanovení českého zákona o rozhodčím řízení, které vyžaduje přiložení procesních pravidel vedení sporu, pokud se jedná o rozhodčí řízení nikoliv u stálého rozhodčího soudu.^[1] A naopak přiložení pravidel vedení sporu není zapotřebí, je-li rozhodčí řízení vedeno před stálým rozhodčím soudem. V této souvislosti vzniká otázka, zda mají být k rozhodčí smlouvě přiložena Pravidla ICC. Sankcí za nepřiložení může být skutečnost, že strany nebudou těmito procesními pravidly vázány. Zejména zahraniční společnosti mohou být takovým ustanovením českého zákona nepříjemně zaskočeny.

1. Povinnost přiložit pravidla řízení k rozhodčí smlouvě v případě řízení nikoliv před „stálým rozhodčím soudem“

Toto pravidlo najdeme v § 19 odst. 4 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“), dle kterého *„strany mohou určit postup také v pravidlech pro rozhodčí řízení, pokud jsou k rozhodčí smlouvě tato pravidla přiložena. Použití řádu stálého rozhodčího soudu tím není dotčeno“*.

Definice stálého rozhodčího soudu se nachází v § 13 odst. 1 a odst. 4 zákona o rozhodčím řízení.

Dle § 13 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení stálé rozhodčí soudy mohou být zřízeny pouze jiným zákonem nebo jen tehdy, pokud jejich zřízení jiný zákon výslovně připouští.

Dle § 13 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení nikdo není oprávněn používat při výkonu své činnosti takové označení, které vyvolává klamnou představu, že se jedná o stálý rozhodčí soud podle tohoto zákona, není-li k používání takového označení oprávněn podle jiného právního předpisu nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu.

Z výše uvedených ustanovení tedy plyne, že stálým rozhodčím soudem ve smyslu zákona o rozhodčím řízení je rozhodčí soud zřízený českým zákonem nebo pokud jeho zřízení jiný český zákon připouští nebo používá-li takového označení dle jiného právního předpisu nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí českého právního řádu.

2. Je Rozhodčí soud ICC „stálým rozhodčím soudem“ ve smyslu zákona

o rozhodčím řízení?

Rozhodčí soud ICC vznikl po první světové válce v r. 1923 pod záštitou Étienne Clémentele, ministra financí Francie. Za jeho vznikem stála potřeba rozhodovací instituce pro mezinárodní obchodní spory a myšlenka, že klíčem k podpoře přeshraničního obchodu a investic je důvěra ve spolehlivý a neutrální proces řešení obchodních sporů, který je nezávislý na politice.[2]

Rozhodčí soud ICC sám nerozhoduje spory, ale pouze spravuje a vykonává dohled nad řízeními vedenými rozhodčími senáty.[3] Jeho úkolem je zajištění správné aplikace Pravidel ICC.[4]

Rozhodčí soud ICC tedy nebyl zřízen českým zákonem ani nepoužívá označení „stálý“ na základě mezinárodní smlouvy, kterou by Česká republika byla vázána. Striktně vzato, ve smyslu českého zákona o rozhodčím řízení, a konkrétně jeho § 13, není Rozhodčí soud ICC stálým rozhodčím soudem.

Pokud bychom tedy použili pouze jazykový výklad ustanovení § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení, museli bychom nutně dospět k závěru, že jelikož Rozhodčí soud ICC není stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, musí strany přiložit Pravidla ICC k rozhodčí smlouvě.

3. Názor autorů článků na otázku povinnosti přiložit Pravidla ICC k rozhodčí smlouvě pro spory, kde se aplikuje § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení

Ustanovení § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení bylo vloženo do zákona[5] v návaznosti na již existující soudní praxi soudů, jež zneplatňovaly rozhodčí doložky odkazující na rozhodčí řády právnických osob (tzv. arbitrážních center), které zároveň nebyly stálými rozhodčími soudy.[6] Za těmito rozhodnutími soudů stojí pochybnost o transparentnosti řízení vedených soukromými arbitrážními centry ve sporech, jejichž účastníkem byl spotřebitel jakožto slabší strana, zejména transparentnost v otázkách jmenování a výběru rozhodce, způsob vedení řízení a stanovení pravidel o nákladech řízení.[7]

Stálé rozhodčí soudy zřízené na základě zákona mají povinnost uveřejnit svůj statut a řád, tedy v Obchodním věstníku zveřejnit způsob vedení sporů, včetně způsobu jmenování rozhodců. Tím se zajišťuje transparentnost výběru rozhodce.

Nejvyšší soud vysvětlil, že naopak právnícké osoby, které nejsou stálými rozhodčími soudy zřízenými na základě zákona, nemají povinnost zveřejnit svůj řád. Výběr rozhodce pouhým odkazem na pravidla řádu příslušné soukromé osoby není dle Nejvyššího soudu jasným a zákonu odpovídajícím způsobem stanovení způsobu, jak by příslušný rozhodce měl být určen. Nejvyšší soud zaujal kategorický postoj, že *„Jde o zjevné nastavení podmínek vzbuzujících důvodné pochybnosti o perspektivě nezávislého a nestranného řešení sporů“*. [8]

Jinými slovy záměrem, který sledoval Nejvyšší soud ve svém usnesení, a záměrem navazující novely § 19 zákona o rozhodčím řízení, bylo zajištění transparentnosti, nestrannosti a nezávislosti rozhodčího řízení.[9]

Rozhodčí řízení podle Pravidel ICC, které administruje Mezinárodní rozhodčí soud ICC, je v mezinárodním obchodě velmi oblíbené. Důvodem je důraz, který tato instituce klade na kvalitu svých rozhodčích nálezů. Kromě toho je ceněna i transparentnost jejích procesů.

Cílem českého zákonodárce je, aby strany byly obeznámeny s obsahem rozhodčích pravidel.

Domníváme se, že Pravidla ICC tento požadavek splňují. Jsou volně dostupná na webových stránkách ICC. Navíc je veřejnost pravidelně informována o všech změnách těchto pravidel. Pravidla ICC zahrnují i speciální ustanovení, která určují, jaké verze pravidel se mají v konkrétních případech použít. Díky široké diskusi odborníků, komentářům a sbírkám rozhodovací praxe jsou Pravidla ICC dobře známá a respektována. Díky tomu není o jejich obsahu žádná pochybnost.

Pravidla ICC jsou široce uznávaná. Přesto, pokud budeme postupovat podle striktního výkladu českého zákona, řízení dle těchto pravidel se nepovažuje za řízení u stálého rozhodčího soudu. Jak jsme uvedli, pokud se držíme pouze doslovného výkladu zákona, dojdeme k závěru, že Pravidla ICC musí být přiložena k rozhodčí smlouvě. To by však v praxi vedlo k absurdním situacím zejména při vyjednávání rozhodčí doložky se zahraničními partnery. Autorům není známa jiná země světa, jejíž zákon by vyžadoval, aby ICC pravidla byla přikládána k hlavní smlouvě. Tento přístup by vedl k situaci, která nebyla a ani nemohla být úmyslem zákonodárce.

Zde je namístě připomenout apel Ústavního soudu na obecné soudy, že i zákonné normy mohou být vykládány *contra legem*, „pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku“. [\[10\]](#)

Myslíme si, že trvání na doslovném výkladu zákona, pokud je v rozporu s jeho skutečným úmyslem, by vedlo k nadměrnému formalismu a bylo by kontraproduktivní. V případě Pravidel ICC a podobných pravidel od uznávaných mezinárodních institucí, jako jsou např. Londýnský soud mezinárodní arbitráže (LCIA), Arbitrážní institut Stockholmské obchodní komory (SCC) a Vídeňské Mezinárodní Arbitrážní Centrum (VIAC), by nemělo být vyžadováno jejich přikládání k rozhodčí smlouvě. Tyto instituce jsou oceňovány pro svou dlouholetou tradici, transparentnost a důvěru, kterou si vybudovaly díky své prověřené praxi. Zákonodárce jistě nezamýšlel, aby rozhodčí doložky byly považovány za neplatné v případech, kdy se jedná o řízení podle pravidel ICC, což by bylo výsledkem striktního dodržování formálních požadavků.

4. Nejvyšší soud přiotevřel dveře ICC doložkám bez přiložených Pravidel ICC k rozhodčí smlouvě

Ve dvou navazujících rozhodnutích mezi stejnými stranami [\[11\]](#) Nejvyšší soud nevyžadoval, aby strany přiložily Pravidla ICC k rozhodčí doložce a souhlasil s odvolacím soudem, že smluvní strany jednoznačně založily pravomoc Rozhodčího soudu ICC.

Stranami sporu byly česká a bulharská společnost. Strany sjednaly rozhodčí doložku ve znění „*Všechny spory mezi partnery budou řešeny před Arbitrážním soudem Mezinárodní obchodní komory v Paříži, dle jeho zákonů*“. Jak však plyne z rozhodnutí, strany sice odkázaly na Pravidla ICC, nicméně již je nepřiložily k rozhodčí doložce.

S ohledem na mezinárodní prvek aplikoval Nejvyšší soud Evropskou úmluvu o obchodní arbitráži. [\[12\]](#)

Podle čl. IV odst. 1 písm. a) Evropské úmluvy o obchodní arbitráži mohou strany rozhodčí smlouvy ujednat, že své spory předloží stálé rozhodčí instituci; v tomto případě se rozhodčí řízení bude řídit řádem této instituce.

Ve vztahu k Rozhodčímu soudu ICC Nejvyšší soud výstižně poznamenal, že „*podle odborné*

literatury zastává tento stálý rozhodčí soud mezi mezinárodními rozhodčími soudy nesporně přední pozici. Jde o mezinárodní instituci působící v řadě zemí ať již v podobě soudů, nebo pomocí národních komitétů“.[\[13\]](#)

Ve vztahu k otázce, zda se rozhodčí řízení bude řídit Pravidly ICC Nejvyšší soud souhlasil s odvolacím soudem, že „*strany v rozhodčí doložce zcela jednoznačně označil[y] Mezinárodní rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory v Paříži, přičemž v případě rozhodčí smlouvy odkazující na institucionální rozhodčí soud se obsahovou součástí smlouvy stává i řád příslušného soudu.*“[\[14\]](#)

Jaké závěry plynou z uvedeného rozhodnutí a co znamenají pro povinnost předložit procesní pravidla k rozhodčí doložce?

Za prvé, Nejvyšší soud zřejmě uznává institucionální charakter Rozhodčího soudu ICC.

Za druhé, z rozhodnutí plyne, že Nejvyšší soud neaplikoval § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení (povinnost přiložit pravidla) ani § 13 zákona o rozhodčím řízení (který vymezuje, co je stálý rozhodčí soud). V rámci svého rozhodnutí Nejvyšší soud vycházel pouze z Evropské úmluvy o obchodní arbitráži, která žádnou definici „stálého rozhodčího soudu“ neobsahuje.

Pojem „stálého rozhodčího soudu“ jakožto rozhodčího soudu zřízeného zákonem je poměrně ojedinělý koncept v právních řádech. Je logické, že Nejvyšší soud nemohl vložit do pojmu „stálý rozhodčí soud“ v Evropské úmluvě o obchodní arbitráži význam dle českého zákona o rozhodčím řízení a vycházel z obecného pojetí „stálý“ ve smyslu institucionální, existující dlouhodobě.

Z našeho pohledu tak dospěl Nejvyšší soud ke správnému závěru, že nebylo zapotřebí přikládat Pravidla ICC k rozhodčí doložce, aby se jimi mohly strany řídit.

Závěrem

Na základě citované judikatury Nejvyššího soudu a aplikace Evropské úmluvy o obchodní arbitráži v případech s mezinárodním prvkem se zdá, že strany nebudou povinny přikládat pravidla rozhodčích institucí k rozhodčí doložce podle § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení. Ačkoli se rozhodnutí Nejvyššího soudu primárně vztahuje na Pravidla ICC, je logické, že by se mělo stejně uplatňovat i na další tradiční rozhodčí instituce, jako je VIAC, LCIA nebo SCC.

V případech, kde se bude aplikovat ustanovení § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení, je však situace složitější, neboť jazykovým výkladem lze dospět k závěru o povinnosti přiložit Pravidla ICC k rozhodčí smlouvě. Zároveň i někteří odborníci z opatrnosti doporučují, aby v případě zájmu stran použít Pravidla ICC pro řízení s domicilem v České republice přiložily jejich plné znění k rozhodčí smlouvě. Domníváme se, že takový výklad by byl však kontraproduktivní a odporoval zákonodárcem sledovanému účelu. Naopak je v zájmu stran, aby mohly využít kvalitní Pravidla ICC nebo pravidla jiné tradiční instituce (např. pravidla LCIA, SCC, VIAC).

Problematika, kterou jsme zde nastínili, by se nejlépe řešila prostřednictvím novelizace příslušného zákonného ustanovení. Přestože existuje šance, že Nejvyšší nebo Ústavní soud by se mohl k této problematice vyjádřit, zdá se, že legislativní úprava by byla nejefektivnějším řešením. Vzhledem k tomu, že problematických aspektů v současném zákoně o rozhodčím řízení je více, komplexní revize by poskytla ideální příležitost nejen k nápravě konkrétního ustanovení, ale i k celkové modernizaci českého arbitrážního práva.

Tím by se zajistila jeho souladnost s Modelovým zákonem UNCITRAL a celková kompatibilita s moderními globálními trendy v oblasti mezinárodní arbitráže. Tato novelizace by mohla zároveň značně přispět k posílení pozice České republiky jakožto respektovaného centra pro mezinárodní arbitráž.

JUDr. Ing. Miloš Olík, Ph.D., LL.M., FCI Arb

Rozhodce, mediátor, advokát / Partner

JUDr. Margarita Karešová Kucharčuk

Advokát / Senior Associate

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: paha@rowan.legal

[1] Miloš Olík, Margarita Karešová Kucharčuk: České rozhodčí řízení podle ICC pravidel: k povinnosti přiložit rozhodčí pravidla k rozhodčí smlouvě, Soukromé právo 7-8/2019, str. 29n. Dostupné také zde https://rowan.legal/wp-content/uploads/2019/08/SP_07-08_19_p031-034-1.pdf

[2] Rozhodčí soud ICC. Dostupné >>> [zde](#).

[3] Čl. 1 odst. 2 Pravidel ICC

[4] Appendix I, čl. 1 Pravidel ICC

[5] Zákon č. [19/2012](#) Sb., změna zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

[6] Důvodová zpráva k zákonu č. [19/2012](#) Sb., (k bodu 11 - § 19 odst. 4).

[7] Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008 nebo také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010

[8] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010

[9] Novela zároveň měla za cíl vyjasnit postavení tzv. arbitrážních center, a sice že jejich činnost není v rozporu se zákonem. Důvodová zpráva k zákonu k zákonu č. [19/2012](#) Sb.,

[10] Viz náleží Ústavního soudu ze dne 27. srpna 2013 sp. zn. II. ÚS 3042/12

[11] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2020, č. j. 23 Cdo 2093/2020-67, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 23 Cdo 1258/2020-119.

[12] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. [176/1964](#) Sb., o Evropské úmluvě o obchodní arbitráži.

[13] usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 23 Cdo 1258/2020-119, odst. 26 s odkazem na Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 3. aktualizované vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2013

[14] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 23 Cdo 1258/2020-119, odst. 33.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)

- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)